

Arkivsak-dok. 201415625-2
Saksbehandler Odd Arne Bratland

Saksgang
Fylkesutvalget 2011-2015

Møtedato
16.12.2014

Høringsuttalelse - Forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten

FYLKESRÅDMANNENS INNSTILLING:

Sør- Trøndelag fylkeskommune gir følgende uttalelse til forslaget om å oppheve konsesjonsloven og endringer i lov om odelsretten og åsetesretten (odelslova) som omhandler boplikten:

1. Sør- Trøndelag fylkeskommune fraråder at konsesjonsloven og boplikten oppheves. Dette begrunnes med:
 - a) En styrking av den private grunneierretten må ikke gå på bekostning av landbrukets produksjonsarealer og dermed matproduksjonsevne.
 - b) Landbruksnæringa sliter med lav lønnsomhet i forhold til andre næringer. Et mulig høyere prisnivå på landbrukseiendom vil først og fremst være en fordel for eiere som ønsker seg ut av næringa, og vil neppe bidra til økt rekruttering og bedre kapitaltilgang.
 - c) Forslaget vil bidra til en sentralisering av matproduksjonen. Dette da en ytterligere strukturutvikling mot større driftsenheter og en mer industripreget produksjon først og fremst er realistisk i sentrale jordbruksområder.
2. Forslaget om oppheving av konsesjonsloven og boplikten vil, sammen med andre igangsatte endringer i de økonomiske og juridiske virkemidlene i landbruket, kunne medføre store negative konsekvenser for norsk jordbruksproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
3. Det stilles spørsmål ved om de igangsatte endringene i landbruks- og matpolitikken i tilstrekkelig grad ses i sammenheng, og dermed hva de samlede konsekvensene faktisk vil bli for norsk matproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
4. Lokal mat og drikke er en stadig viktigere del av det samlede reiselivsproduktet. Et robust primærledd er en forutsetning for produksjon og salg av lokalmat.
5. En helhetlig gjennomgang av virkemidlene i landbruket med sikte på forbedringer støttes.

VEDLEGG:

Nummererte vedlegg som følger saken:

1. Høringsbrev fra LMD dat. 15.10.2014.
2. Høringsnotat «Oppheving av konsesjonsloven og boplikt»
3. Brev fra Sør- Trøndelag Bondelag ang. forslag om oppheving av konsesjonsloven, dat. 21.11.2014

Andre refererte dokumenter i saken:

- Konsesjonsloven av 28. november 2003 nr. 98
- Odelslova av 28. juni 1974 nr. 58

GJELDENDE FORUTSETNINGER:

- Regional planstrategi for Trøndelag
- Landbruksmelding for Trøndelag
- Felles Regionalt Bygdeutviklingsprogram med Handlingsplan for Landbruksmelding for Trøndelag 2013 – 2017
- FU sak nr 29/14 Høringsuttalelse om å oppheve bestemmelsen om priskontroll i konsesjonsloven

BAKGRUNN:

Landbruks- og matdepartementet (LMD) foreslår å oppheve hele konsesjonsloven av 28. november 2003 nr. 98 samt oppheve enkelte bestemmelser i odelslova av 28. juni 1974 nr. 58.

Forslaget innebærer at erverv av fast eiendom ikke lenger vil være betinget av tillatelse (konsesjon) fra det offentlige. Forslaget innebærer videre at det ikke vil være boplikt ved erverv av landbrukseiendom, og at det heller ikke kan fastsettes forskrift om nedsatt konsesjongrense (såkalt nullgrense) i kommunene. I følge departementet vil forslaget styrke den private eiendomsretten, og gjøre det enklere å få omsatt eiendom mellom private.

Tidligere i år foreslo LMD å oppheve bestemmelsen om priskontroll i konsesjonsloven. Etter to runder i Kontroll- og konstitusjonskomiteen ble behandlingen av saken i Næringskomiteen 22.10.2014 utsatt til kommende vår. STFK avga følgende høringsuttalelse i saken (jf. FU sak nr 29/14):

Bestemmelsen om priskontroll virker i all hovedsak etter sitt formål, og bør derfor bestå. En oppheving av priskontrollen vil i første rekke slå negativt ut for unge næringsutøvere med lite egenkapital. En ytterligere heving av beløpsgrensen for hvilke eiendommer som ikke skal undergis priskontroll kan vurderes.

Forslaget om oppheving av konsesjonsloven og boplikten er et ledd i regjeringens målsetting om å gjennomføre omfattende endringer av landbruks- og matpolitikken. Regjeringen ønsker et tydelig skille mellom landbrukspolitikk og distriktspolitikk, og hovedformålet med landbrukspolitikken skal være en kostnadseffektiv matproduksjon. I tråd med regjeringserklæringen er det gjort en rekke grep i tillegg til forslaget om oppheving av konsesjonsloven.

- *Jordbruksoppgjøret 2014* resulterte bl.a. i økte inntektsmuligheter for de aller største brukene.
- *Forslag om ny forskrift om produksjonstilskudd og avløser tilskudd i jordbruket* har nylig vært ute på høring¹. Her foreslås grunnvilkåret om tilknytning til landbrukseiendom for å kunne motta produksjonstilskudd fjernet samtidig som det åpnes for at foretak helt eller delvis eid av aksjeselskap eller samvirkeforetak skal kunne motta produksjonstilskudd. Dette innebærer på sikt en omorganisering av norsk landbruksproduksjon i retning bort fra familiegårdsbruket over til et selskapslandbruk, samt økt vertikal integrering i verdikjeden.

¹ Høringen ble ikke sendt fylkeskommunene for uttalelse, men gikk bl.a. til fylkesmennene og faglagene.

- Driveplikten, leiejordsproblematikk, markedsordningene/samvirkeorganisasjonenes rolle m.m. er under vurdering.

Høringsfrist er satt til 15. januar 2015.

FAKTISKE OPPLYSNINGER:

Om konsesjonsloven

Gjeldende konsesjonslov av 28.11.2003 har som formål å regulere og kontrollere omsetningen av fast eiendom for å oppnå et effektivt vern om landbrukets produksjonsarealer og slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, bl.a. for å tilgodese:

- Framtidige generasjoners behov
- Landbruksnæringen
- Behovet for utbyggingsgrunn
- Hensynet til miljøet, allmenne naturverninteresser og friluftsinnteresser
- Hensynet til bosetting

Konsesjonsloven er ingen spesifikk landbrukslov som ensidig skal tilgodese landbruksnæringens interesser, men loven har størst betydning ved erverv av landbrukseiendommer.

Konsesjonsplikten gjelder i hovedsak overdragelse av landbrukseiendom på over 100 daa, der fulldyrka og overflatedyrka jord er på over 25 daa, overdragelse av eiendom der kommunen har innført lokal forskrift om nedsatt konsesjonsgrense samt enkelte overdragelser av ubebygde tomter eller arealer (jf. lovens § 5).

I følge konsesjonsloven § 9 skal det ved vurdering av konsesjon for erverv av landbrukseiendom til landbruksformål legges «særlig vekt» på om at avtalt pris tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling. Priskontrollen er begrunnet med:

- Bidrar til å realisere målene i landbrukspolitikken (produksjon og bosetting)
- Sikre aktive yrkesutøvere adgang til næringen
- Legge til rette for eierskap som gir grunnlag for langsiktig god ressursforvaltning
- Legge til rette for inntektsmuligheter og sosiale forhold som skaper stabile arbeidsplasser i landbruket

Priskontrollen skal unnlates for bebygde, konsesjonspliktige landbrukseiendommer hvor kjøpesummen er under kr 2.500.000,-. Videre har det ved prisvurdering av mindre landbrukseiendommer etter hvert utviklet seg en praksis hvor det legges stor vekt på eiendommens boverdi. Gjennom rundskriv om pris på landbrukseiendommer ved konsesjon² legges det til rette for at boverdien skal vurderes i tråd med gjeldende prisnivå for området for øvrig. Dette har resultert i at priskontrollen gjelder stadig færre erverv.

Om boplikten

Da boplikten ble innført i konsesjonsloven av 1974 var sammenhengen mellom bosetting og drift sentral. Gjennom senere lovendringer har bosettingshensynet blitt stadig mer framtreende. Boplikten kan deles inn i tre kategorier:

² Rundskriv M-3/2002 med endringer i M-7/2002, M-4/2004, M1/2010 og M-2/2012

1. Lovbestemt boplikt: Nær slekt og odelsberettigede er etter konsesjonsloven § 5 unntatt konsesjonsplikt. Dersom ervervet gjelder en landbrukseiendom på mer enn 25 daa dyrkajord eller mer enn 500 daa skog, og har bebyggelse som kan benyttes til helårsbolig, er konsesjonsfriheten betinget av at erververen bosetter seg på eiendommen innen ett år og selv bor på eiendommen i min. fem år (personlig boplikt). Dersom nær slekt eller odelsberettiget ikke skal bosette seg på eiendommen må det søkes konsesjon.
2. Boplikt som konsesjonsvilkår: Konsesjon kan gis på vilkår om at den nye eieren skal bosette seg på eiendommen innen ett år, og deretter selv bo på eiendommen i min. fem år.
3. Boplikt i kommuner med nedsatt konsesjongrense: Konsesjonsloven § 7 åpner for at kommuner gjennom kommunal forskrift kan fastsette konsesjongrensen 0 daa (nullgrense) dersom kommunen vurderer dette som nødvendig for å sikre at hus benyttes til helårsbolig og ikke som fritidshus.

Driveplikten

Det er i denne omgang ikke foreslått endringer i driveplikten, men LMD har nylig nedsatt ei arbeidsgruppe som skal vurdere problemstillinger i tilknytning til leiejord og driveplikt.³

Bakgrunnen for høringsforslaget

Regjeringen har gjennom Sundvollen-plattformen lagt opp til vesentlige endringer når det gjelder reglene om fast eiendom. Den enkelte bonde skal gis større råderett over egen eiendom, bl.a. ved at konsesjonsloven og boplikten oppheves.

I følge høringsnotatet kan konsesjonslovens bestemmelser begrense selgers vilje til å legge eiendommen ut på salg i et åpent marked, og derfor være til hinder for et effektivt marked for omsetning av konsesjonspliktige landbrukseiendommer. Følgende mulige konsekvenser nevnes:

- Svekket rekruttering til næringa
- Vanskelig for aktive næringsutøvere å få kjøpt tilleggsjord noe som på sikt kan svekke mulighetene for rasjonell drift
- Dempet investeringslyst og derved svekket driftsgrunnlag

Næringas inngang

Sør- Trøndelag Bondelag tilrår i brev til kommunene og fylkeskommunen dat. 21.11.2014 at konsesjonsloven ikke oppheves. Hovedbegrunnelsen er at forslaget vil gå på bekostning av samlet matproduksjonsevne, er lite framtidsrettet og på sikt vil begrense nasjonal handlefrihet. Det vektlegges at en endring vil være til fordel for eiere av landbrukseiendom på vei ut av næringa, og ikke aktive gårdbrukere. Bondelaget støtter at det foretas en helhetlig gjennomgang av eiendomsregelverket med målsetting om forbedringer.

Skogbruksorganisasjonene har en mer avventende og delt holdning til spørsmålet om opphevelse av konsesjonsloven. Eiendomsstrukturen er i en del tilfeller (hvor teigene er små og eierne delvis utenbygdsboende) en begrensende faktor for effektiv avvikning. Sett ut fra industriens behov for lokalt/regionalt virke er det rimelig at anta at aktørene ute i verdikjeden delvis kan oppfatte forslaget som positivt. Samtidig vil eierne av skog-/utmarkseiendommer også ofte være aktive jordbrukere.

DRØFTINGER:

³ Nedsatt 17.10.2014 – ferdigstillelse juli 2015

Forslaget om å oppheve konsesjonsloven og boplikten begrunnes med en målsetting om å styrke den private eiendomsretten, og gjøre det enklere å få omsatt eiendom mellom private. Det er ikke foretatt konsekvensvurderinger i forkant, og LMD er i høringsnotatet lite konkrete på effektene av forslaget.

Konsesjonsloven har som overordnet målsetting å verne om landbrukets produksjonsarealer. Med om lag 3 % av landets totalareal er dyrkajorda en svært begrenset ressurs. Samtidig blir stadig mer av dyrkajorda omdisponert til andre formål, og potensialet for nydyrking er begrenset. Beregninger viser at det i år 2050 vil være ni milliarder mennesker på jorda. For å dekke den økende etterspørselen etter mat må den globale matproduksjonen fordobles de neste 40 åra.⁴ I dette perspektivet bør det være en klar målsetting å opprettholde en høyst mulig matproduksjonsevne og selvforsyningsgrad.

Forslaget om oppheving av konsesjonsloven innebærer at det ved erverv av landbrukseiendom ikke vil bli lagt vekt på om avtalt pris tilgodeser en samfunnsmessig forsvarlig prisutvikling. Denne bestemmelsen har bakgrunn i at landbruket er ei næring med lav lønnsomhet, og hvor det derfor kan være vanskelig å forrente nødvendige innsatsmidler. Priskontrollen skal bidra til at kjøper har en realistisk mulighet til å forsvare investeringen, m.a.o. prisen skal være akseptabel for den som skal inn i næringen (i større grad enn for den som ønsker seg ut). En konsekvens av forslaget er at aktive gårdbrukere som ønsker tilleggsjord og ungdom, som ønsker seg inn i næringa, vil måtte konkurrere om arealene med personer/aktører som ønsker eiendom til bosted, fritidsbolig eller utbyggingsformål. Dette, sammen med et svekket jordvern, vil kunne få store konsekvenser for produksjonsarealene. Priskontrollen blir i dag lite brukt, men det er grunn til å anta at den også har en prisdempende effekt ved salg som faller utenfor bestemmelsen.

Redusert leiejordsandel gjennom økt salg av areal til tilleggsjord benyttes som et argument for fjerning av konsesjonsloven. Dette begrunnes med at eier avventer salg fordi prisen vurderes for lav. Høy leiejordsandel kan medføre driftsulempen grunnet økt/ lengre transport av gjødsel og fôr samt at jordressursen ikke ivaretas optimalt ved leie. Det er likevel usikkert hvilken effekt en fjerning av loven vil gi. I sentrale områder risikerer gårdbrukere som ønsker tilleggsjord å måtte konkurrere med andre interesser. I områder med litt press på arealene er det liten grunn til å tro at prisen på areal vil påvirkes i særlig grad.

Boplikten er et viktig distriktspolitisk virkemiddel, og det er grunn til å anta at bosettingen på en del gårdsbruk i distriktene vil bli påvirket av en avvikling av boplikten. LMD argumenterer med at avvikling av boplikten vil bidra til en rasjonalisering av bruksstrukturen. Effekten kan bli det motsatte da det ikke lenger er nødvendig å selge en eiendom man ikke ønsker å bo på. Det er derfor rimelig å anta at en god del eiendommer vil endre status fra bolig til fritidsbolig.

Et bortfall av konsesjonsloven medfører at lokale myndigheter ikke lenger har anledning til å vedta boplikt med nedsatt konsesjonsgrense (nullgrense) for å sikre at sentrumsbebyggelse ikke benyttes til fritidsbolig. Viktigheten av denne muligheten vurderes ulikt. Boplikten i Oppdal sentrum ble nylig opphevet, samtidig har Røros kommune v/ordfører uttrykt bekymring i tilknytning til et mulig bortfall av boplikt i sentrum.

Det er igangsatt en rekke endringer i landbruks- og matpolitikken mer eller mindre parallelt. Det kan stilles spørsmål ved om disse endringene i tilstrekkelig grad ses i sammenheng, og dermed hva de samlede konsekvensene av endringene vil bli for norsk matproduksjon,

⁴ Tall utarbeidet av FNs organisasjon for ernæring og landbruk (FAO)

næringsmiddelindustri⁵ og bosettingsmønster. I tillegg utgjør lokal mat og drikke en stadig viktigere del av det samlede reiselivsproduktet. Et robust primærledd er en forutsetning for produksjon og salg av lokalmat.

Regjeringens målsetting om en kostnadseffektiv matproduksjon gjennom en ytterligere strukturutvikling mot større driftsenheter og mer industripreget produksjon er først og fremst realistisk i de beste jordbruksområdene (rundt fjordene og i sentrale elvedaler) med store befolkningssentra og godt arrondert matjord. En stor andel av driftsenhetene i Sør-Trøndelag er lokalisert i innlandet og på kysten (Fosen). Her vurderes potensialet for økt effektivisering gjennom større driftsenheter som begrenset pga. små teiger og lange avstander. De klimatiske betingelsene har også innvirkning. Et bortfall (reduksjon) av distriktpolitiske virkemidlene vil derfor bidra til en sentralisering av matproduksjonen til områder hvor arealressursen allerede er under press. Det er derfor liten grunn til å tro at regjeringens målsetting om økt verdiskaping i landbruket nås gjennom avvikling av konsesjonsloven (og andre forslag og prosesser som er igangsatt).

Et godt eksempel på at strukturrasjonalisering og industrilandbruk ikke nødvendigvis er veien å gå er Danmark. Til tross for arealmessige gode forutsetninger og svært store driftsenheter sliter næringa med stor gjeldsbyrde, og en stadig større andel av brukene er i dag eid av bankene. Likeledes viser erfaringene fra Danmark og andre land med industrilandbruk at sykdom, og problematikk i tilknytning til antibiotikabruk- og resistens, øker med størrelsen på besetningene.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON:

Landbruket har stor betydning for verdiskaping, sysselsetting og bosetting i Sør-Trøndelag. Spesielt er betydningen stor sysselsettingsmessig i forhold til andre næringer i distriktene. Landbruket representerer komplette verdikjeder, og gir derfor store ringvirkninger. Av jordbruksproduksjonene står melkeproduksjonen i en særstilling i fylket. I tillegg til mat produserer jordbruket fellesgoder for samfunnet som kulturlandskapsverdier og spredt bosetting.

Regjeringen har som mål å gjennomføre omfattende endringer av landbruks- og matpolitikken, og har gjort en rekke grep som åpner for en omorganisering av norsk landbruksproduksjon bort fra familiegårdsbruket over til et selskapslandbruk, og legger veien åpen for vertikal integrering i verdikjeden (samme aktør kontrollerer både produsent-, videreforedlings- og detaljistleddet). Dette vil kunne få store konsekvenser for norsk jordbruksproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.

Fylkesrådmannen fraråder derfor at konsesjonsloven og boplikten oppheves. En helhetlig gjennomgang av de juridiske og økonomiske virkemidlene i landbruket med sikte på forbedringer støttes.

⁵ I dag er hver femte industriarbeider sysselsatt i matindustrien som med dette er Norges nest største industri bak verkstedindustrien.

SAKSPROTOKOLL

Høringsuttalelse - Forslag om å oppheve konsesjonsloven og boplikten

Arkivsak-dok.	201415625
Saksbehandler	Odd Arne Bratland

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesutvalget 2011-2015	16.12.2014	385/14

FYLKESRÅDMANNENS INNSTILLING:

Sør- Trøndelag fylkeskommune gir følgende uttalelse til forslaget om å oppheve konsesjonsloven og endringer i lov om odelsretten og åsetesretten (odelslova) som omhandler boplikten:

1. Sør- Trøndelag fylkeskommune fraråder at konsesjonsloven og boplikten oppheves. Dette begrunnes med:
 - a) En styrking av den private grunneierretten må ikke gå på bekostning av landbrukets produksjonsarealer og dermed matproduksjonsevne.
 - b) Landbruksnæringa sliter med lav lønnsomhet i forhold til andre næringer. Et mulig høyere prisnivå på landbrukseieendom vil først og fremst være en fordel for eiere som ønsker seg ut av næringa, og vil neppe bidra til økt rekruttering og bedre kapitaltilgang.
 - c) Forslaget vil bidra til en sentralisering av matproduksjonen. Dette da en ytterligere strukturutvikling mot større driftsenheter og en mer industripreget produksjon først og fremst er realistisk i sentrale jordbruksområder.
2. Forslaget om oppheving av konsesjonsloven og boplikten vil, sammen med andre igangsatte endringer i de økonomiske og juridiske virkemidlene i landbruket, kunne medføre store negative konsekvenser for norsk jordbruksproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
3. Det stilles spørsmål ved om de igangsatte endringene i landbruks- og matpolitikken i tilstrekkelig grad ses i sammenheng, og dermed hva de samlede konsekvensene faktisk vil bli for norsk matproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
4. Lokal mat og drikke er en stadig viktigere del av det samlede reiselivsproduktet. Et robust primærledd er en forutsetning for produksjon og salg av lokalmat.
5. En helhetlig gjennomgang av virkemidlene i landbruket med sikte på forbedringer støttes.

Fylkesutvalget 2011-2015 har behandlet saken i møte 16.12.2014 sak 385/14

Protokoll

Forslag fremmet av Arne Braut (Sp) på vegne av A, SV, Krf og Sp

Alternativ til innstillingen:

Sør-Trøndelag fylkeskommune gir følgende uttalelse til forslaget om å oppheve konsesjonsloven og endringer i lov om odelsretten og åsetesretten (odelslova) som omhandler boplikten:

1. 2014 er utpekt til familiejordbrukets år av FN, nettopp fordi FN ser at familiejordbruket er den mest effektive og beste måten å produsere mat på. Å fjerne konsesjonsloven legger til rette for investorer med andre intensjoner enn matproduksjon. Sør – Trøndelag fylkeskommune mener forslaget om oppheving av konsesjonsloven og boplikten vil gå på bekostning av vår samlede matproduksjonsevne. Dette er lite framtidsrettet og avgrenser vår nasjonale handlefrihet. Dette er en endring som ikke tar hensyn til de aktive bøndene, men til eiere som vil ut av næringa. Sør-Trøndelag fylkeskommune er bekymret for at en avskaffelse av boplikten og konsesjonsloven kan bidra til en større spekulasjon om eiendom, og at man på sikt kan risikere å miste det nasjonale eierskapet til våre naturressurser.
2. Sør- Trøndelag fylkeskommune fraråder at konsesjonsloven og boplikten oppheves.

Dette begrunnes med:

- a. En styrking av den private grunneierretten må ikke gå på bekostning av landbrukets produksjonsarealer og dermed matproduksjonsevne.
 - b. Landbruksnæringa sliter med lav lønnsomhet i forhold til andre næringer. Oppheving av konsesjonsplikt og boplikt vil gi et høyere prisnivå på landbrukseiendom, og vil først og fremst være en fordel for eiere som ønsker seg ut av næringa, og vil neppe bidra til økt rekruttering og bedre kapitaltilgang
 - c. Forslaget vil bidra til en sentralisering av matproduksjonen. Dette da en ytterligere strukturutvikling mot større driftsenheter og en mer industripreget produksjon først og fremst er realistisk i sentrale jordbruksområder.
3. Forslaget om oppheving av konsesjonsloven og boplikten vil, sammen med andre igangsatte endringer i de økonomiske og juridiske virkemidlene i landbruket, kunne medføre store negative konsekvenser for norsk jordbruksproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
 4. Det må stilles spørsmål ved om de igangsatte endringene i landbruks- og matpolitikken i tilstrekkelig grad ses i sammenheng, og dermed hva de samlede konsekvensene faktisk vil bli for norsk matproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
 5. Lokal mat og drikke er en stadig viktigere del av det samlede reiselivsproduktet. Et robust primærledd er en forutsetning for produksjon og salg av lokalmat.
 6. En helhetlig gjennomgang av virkemidlene i landbruket med sikte på forbedringer sett fra næringsaktørenes ståsted, støttes.

Forslag fremmet av Morten Ellefsen (FrP) på vegne av Høyre og FrP

Alternativ til innstillingen:

Sør-Trøndelag fylkeskommune gir sin tilslutning til at konsesjonsloven oppheves, og til at foreslåtte endringer i odelsloven gjennomføres, slik det foreslås i høringsnotatet fra Landbruks- og matdepartementet datert 15. oktober 2014

Votering

Innstillingen fikk ingen tilslutning

Det ble foretatt alternativ votering mellom forslag fra Arne Braut og forslag fra Morten Ellefsen. Forslag fra Braut fikk 6 stemmer (A, Sp, SV, Krf) og ble vedtatt, mens forslag fra Ellefsen fikk 3 stemmer (H, Frp) og falt

Vedtak

Sør- Trøndelag fylkeskommune gir følgende uttalelse til forslaget om å oppheve konsesjonsloven og endringer i lov om odelsretten og åsetesretten (odelslova) som omhandler boplikten:

1. 2014 er utpekt til familiejordbrukets år av FN, nettopp fordi FN ser at familiejordbruket er den mest effektive og beste måten å produsere mat på. Å fjerne konsesjonsloven legger til rette for investorer med andre intensjoner enn matproduksjon. Sør – Trøndelag fylkeskommune mener forslaget om oppheving av konsesjonsloven og boplikten vil gå på bekostning av vår samlede matproduksjonsevne. Dette er lite framtidsrettet og avgrenser vår nasjonale handlefrihet. Dette er en endring som ikke tar hensyn til de aktive bøndene, men til eiere som vil ut av næringa. Sør-Trøndelag fylkeskommune er bekymret for at en avskaffelse av boplikten og konsesjonsloven kan bidra til en større spekulasjon om eiendom, og at man på sikt kan risikere å miste det nasjonale eierskapet til våre naturressurser.
2. Sør- Trøndelag fylkeskommune fraråder at konsesjonsloven og boplikten oppheves.

Dette begrunnes med:

- a. En styrking av den private grunneierretten må ikke gå på bekostning av landbrukets produksjonsarealer og dermed matproduksjonsevne.
- b. Landbruksnæringa sliter med lav lønnsomhet i forhold til andre næringer. Oppheving av konsesjonsplikt og boplikt vil gi et høyere prisnivå på landbrukseiendom, og vil først og fremst være en fordel for eiere som ønsker seg ut av næringa, og vil neppe bidra til økt rekruttering og bedre kapitaltilgang
- c. Forslaget vil bidra til en sentralisering av matproduksjonen. Dette da en ytterligere strukturutvikling mot større driftsenheter og en mer industripreget produksjon først og fremst er realistisk i sentrale jordbruksområder.

3. Forslaget om oppheving av konsesjonsloven og boplikten vil, sammen med andre igangsatte endringer i de økonomiske og juridiske virkemidlene i landbruket, kunne medføre store negative konsekvenser for norsk jordbruksproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
4. Det må stilles spørsmål ved om de igangsatte endringene i landbruks- og matpolitikken i tilstrekkelig grad ses i sammenheng, og dermed hva de samlede konsekvensene faktisk vil bli for norsk matproduksjon, næringsmiddelindustri og bosettingsmønster.
5. Lokal mat og drikke er en stadig viktigere del av det samlede reiselivsproduktet. Et robust primærledd er en forutsetning for produksjon og salg av lokalmat.
6. En helhetlig gjennomgang av virkemidlene i landbruket med sikte på forbedringer sett fra næringsaktørenes ståsted, støttes.